

בה כהונה זר חייב עליה מיתה אף שהיא עבודת לילה (ע"פ תוס' ישנים ריטב"א ושיח יצחק בדעת רש"י). ויש שפירשו, שהקושיא היא מדברי לוי שזר חייב מיתה על תרומת הדשן, שלשיתו מצינו עבודת לילה שזר חייב עליה מיתה, ודעת רבי יוחנן כלי' [כמבואר בירושלמי (יומא ב, א)] (ע"פ רבינו אליקים ושיח יצחק).

תחלת עבודה דיימא היא, ואף שעבודת סידור המערכה הנעשית לאחר תרומת הדשן נחשבת עבודת לילה, תרומת הדשן נחשבת עבודת יום, כי סידור המערכה נעשה לעיתים לצורך הלילה, שאם כבו הגחלים צריך לסדר שוב את המערכה להקטר החלבים והאברים של היום הקודם, שזמן הקטרתם הוא בלילה, אולם תרומת הדשן נעשית לצורך היום בלבד (ריטב"א), ולא נקבע זמנה ללילה מפני מיעוט חשיבותה, אלא כדי להקדים ולהתחיל את עבודת היום מבעוד לילה, ולכן זר חייב עליה מיתה (חז"ר"א מועד קכו, ט).

והרי תרומת הדשן תחלת עבודה דיימא היא דאמר רבי אסי אָמַר רבי יוחנן וכו'. כן מובא בגמ' לעיל (כב, א) בלשון הראשונה, ואמנם לאחר מכן הובאו שם דבריו בלשון אחרת, ואמרו לפי זה שתרומת הדשן היא עבודת לילה, אך כאן רצו ליישב את דבריו בלא לשבש את לשונו [ואין להקשות מדוע אם כן הקשו על דברי רבא להלן שתרומת הדשן היא עבודת לילה, שזהו כלשון השניה בגמ' לעיל, כי בכל מקום רוצים ליישב את הדברים לפי שתי הלשונויות לעיל] (תוס' לעיל ע"א ד"ה תחלת). ומה שתירצו שדבריו אמורים על זר שסידר שני גזרי עצים אינו שיבוש, אלא תיקון לשון בעלמא (שיח יצחק שם).

מתקיף לה רבא אלא מעתה תיבגי פייס לעבודה זו של סידור שני גזרי עצים מפני חשיבותה, שהיא עבודת יום וזר חייב עליה מיתה (רש"י). ואמנם אין חידוש בכך שהיא עבודת יום [לפי שנאמר (ויקרא ג, ה) 'ובער עליה הכהן עצים בבוקר בבוקר'], אך בלא דברי רבי יוחנן היינו סבורים שזר אינו חייב עליה מיתה, ולכן אין מפיסים עליה (תוס' ישנים; ריטב"א בדעת רש"י). ויש שפירשו, שכוונת רבא להקשות על כל דברי רבי יוחנן, כי בלא דבריו אפשר לומר שסידור שני גזרי עצים הוא עבודת לילה [ולשון 'בבוקר בבוקר' היינו בוקר שלפני בוקר] (שיח יצחק, ע"פ תוס' ד"ה למימרא ותוס' להלן כח, א ד"ה אף), וכן אפשר לומר, שאף שעבודה זו שנעשית ביום היא נחשבת עבודת לילה, משום שהיא המשך לסידור המערכה שהוא עבודת לילה, אבל מדבריו מבואר שהיא עבודה בפני עצמה, ולכן היא נחשבת עבודת יום (שפת אמת).

והרי אָבָרִים וּפְדָרִים של תמיד של בין הערביים, שהקטרתם נעשית בלילה, וזוכים בה על ידי פייס. ואמנם אין מפיסים על תמיד של בין הערביים בפני עצמם, אבל זוכים בו על ידי הפייס של שחרית, שהכהנים הזוכים בו זוכים גם בתמיד של בין הערביים. ויש אומרים, שהכוונה לתמיד של בין הערביים של שבת, שמפיסים עליו בפני עצמו [כמבואר לעיל (כו, א)] (רבנו חננאל; שיח יצחק).

משום מעשה שהיה - אף שהיא עבודת לילה, תיקנו להפסיק עליה מפני אותו מעשה [המובא במשנה לעיל (כב, א)], ולא תירצו כדלעיל שתרומת הדשן היא תחילת עבודת היום, כדי ליישב את דברי רבא כאותה לשון של רבי יוחנן [לעיל (שם)] שהיא עבודת לילה (תוס' ד"ה למימרא, וראה עוד לעיל ד"ה והרי תרומת). ויש שפירשו, שלא תירצו כדלעיל, כי תירוצו זה טוב יותר (תוס' ישנים; ריטב"א; תוס' רא"ש).

פיצד הוא עושה להכשיר את המערכה, אבל מחיוב מיתה אינו נפטר בכך (ריטב"א). ואף שסידור המערכה נעשה לצורך ההקטרה, מסתבר שהוא נחשב עבודה בפני עצמה, ויש על כך חיוב מיתה (תוס' רא"ש). ואין לומר שכל זמן שלא הקטירו על המערכה ועדיין לא הועילו מעשיו אינו חייב מיתה, כי קיימא לן כרבא, ד'כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני', והרי שכל עבודה הפסולה בזר אינה מתקיימת, ומכל מקום הוא חייב על כך (שיח יצחק).

אָלָא פּוֹרְקָה זֶר וְסוֹדְרָה כֶּהֱן, ואף שכבר בתחילה נאמר שהזר פורקה, חזרו וכתבו זאת כדי ללמדנו שאין צריך כהן לפורקה (רש"י ורבי משה מאימרא [נכד המהרי"ט] בדעתו). ואין להקשות היאך אמרו שיפרקה זר, הרי אסור לו לעלות למזבח, כי בידו לעמוד על הארץ ולפרקה על ידי מקל ארוך, ועוד, שהגמ' עוסקת בענין איסור עבודה בזרות, ורק לגבי זה אמרו שאין איסור בפריקה, ובאמת יתכן שבאופן זה עובר על איסור אחר של עליה למזבח, אלא שלא נכנסו כאן לענין זה (גבורות שמונים, מפתחות בסוף הספר, כח). והחידוש בדיון זה הוא, שאף שמפנה מקום לסידור הבא, אין זה נחשב כהרמת הדשן שכשרה רק בכהן (ע"פ גלויני הש"ס והערות הגר"ש אלישיב).

מתקיף לה רבי זירא וכי יש לה עבודה ששקשירה פליה ופסולה בור, ומאחר שעבודת סידור המערכה כשרה בלילה, ודאי היא כשרה בזר [אמנם לפי קושיית רבי זירא בלישנא בתרא להלן, היא פסולה בזר] (ליקוטי הלכות ח, ב מדפי הספר ועין משפט שם ק בדעת רש"י). ויש שכתבו, שדבר פשוט הוא שעבודת סידור המערכה פסולה בזר (שנאמר (ויקרא ג, ב) 'צו את אהרן ואת בניו וגו' ואש המזבח תוקד בו'), וכוונת רבי זירא היא שאין זו עבודה חשובה שחייבים עליה מיתה, לפי שהיא כשרה בלילה [ולישנא בתרא לא הקשה כן רבי זירא, כי אין זו אלא סברא (שיח יצחק) (תוס' ישנים; תוס' רא"ש; ריטב"א; כסף משנה ביאת מקדש ט, ט ושיח יצחק בדעת רש"י)].

ולא והרי אָבָרִים וּפְדָרִים - הקטר חלבים שמצוותם כל הלילה, וזר חייב עליהם מיתה (רש"י). ויש שפירשו, שהכוונה להקטרת איברים ופדרים שפקעו מהמזבח, שמצוותם עד חצות [כמבואר בגמ' לעיל (כ, א)] (רבנו חננאל).

סוף עבודה דיימא היא, כיון שהקרבת הוקרב ביום (ע"פ רש"י), ועבודת לילה שאין זר חייב עליה מיתה היינו רק עבודה שנקבע זמנה ללילה מפני מיעוט חשיבותה, אבל עבודה זו היא חלק מעבודות הקרבן הנעשות ביום, אלא שנתנה התורה רשות לגמור את עבודות הקרבן בלילה, ולכן זר חייב עליה מיתה (חז"ר"א מועד קכו, ט). ויש שפירשו, שכיון שאיברים אלו עלו על המזבח ביום, נחשבת הקטרתם כעבודת יום, וזר חייב עליה מיתה (רבנו חננאל, ע"פ ביאורו לעיל).

והרי תרומת הדשן שנכתב בה כהונה, נעשית בלילה [כמבואר לעיל (כ, א)], ואם כן אין להוכיח שעבודת סידור המערכה כשרה בזר, מכך שהיא כשרה בלילה (ע"פ רש"י וליקוטי הלכות ח, ב מדפי הספר). ויש שפירשו הקושיא, שמתרומת הדשן מוכח שזר חייב מיתה אפילו על עבודות לילה, והיינו בין לדעת רב ובין לדעת לוי שנחלקו [בגמ' לעיל (כד, א)] אם זר חייב מיתה על תרומת הדשן, שהרי רב לא פטרו משום שזו עבודת לילה אלא משום שזו עבודת סילוק, ומשמע שאם אינה עבודת סילוק, אם נתב